

מיסודה של ישיבת שבי חברון

פסקה א

המכאוב הגדול

המכאוב הגדול, המדכא את הנפש ב'גון נורא ואים, המצוי בדורנו בלב כל מי שחושב מעט מחשבה והוגה מעט דעה, ביחוד אם הוא גם-כן מכשיר לקבל הרגשה עדינה וישרה בלבבו, אין לתאר ולספר. נדוים ונמוגים הננו למראה דור שלם, - אבות ובנים יחדו של אמה שלמה, - המתהפך בחכליו בענות נוראה ומצוקי שאול. והכאב כל כך גדול, עד שנוטל ממנו גם כן את בשרו הדבור, איננו יכול בשום אופן אפלו לספר את צרותיו בדבור מובן ומבאר, שנה בודאי היה מקל לו הרבה, והיה ממתיק במדה הגונה את מדת צרות לבבו הרחבות. יש לו דבור, אבל לא לספר נגעי לבבו למען ירוח לו, כי-אם לבנות ולחרף או להתקצף ולקלל. הצרה האמה הרוחנית והחמרית יחד, אוי! החשיכה את עולמנו, נטלה את זיו הכבוד מחיינו. נחשכו עינינו מלהכיר את כבוד עצמנו, וירדנו עד לעמק השפל של בזוי עם, שהחרפות הגדופים והקללות וכל תכונה זועמת וקצופה הוא לחמם התמיד. לוא היה באמת זה ערבנו, להיות חדלי אישים, וחשוכי כל כבוד, אז בודאי לא היה דנה על זה לבנו. דאכזן הלב ימצא רק כששרים הולכים בעברים על הארץ, כשמכבדים ויקרים מתפזים ומודלזלים עד שהם עצמם שוכחים את כבודם ויקרם; "ראה ד' והביטה כי הייתי זוללה" (איכה א, יא). והנה אם היה באמת דורנו דור רע ומשחת, דור אשר חלאתו בו, אז עוד היינו מקבלים עלינו באהבה את הבז והקלות, כיון שאיננו ראויים לצורה של חיים יותר הגונים; "נשכבה בבשתנו ותכסנו כלמתנו" (ירמיהו ג, כח). אבל במה ננחם כאשר נחרד לתוכיות מצבו הפנימי המוסרי והשכלי של הדור, אדרבה נמצאנו לא דור שפל, גם

המכאוב הגדול (הג'?)
מי מרגיש את הכאוב?
- כמה זכאים וזכרי
הכאוב?

המכאוב הגדול (הג'?)

המכאוב הגדול (הג'?)

לא דור חוטא לפי האמת. בין באבות בין בבנים נמצא המון דברים טובים, רגשות עדינים, ורצונות נכבדים, ובכל זה אנו רואים שחסר לנו הכל: לבד מה שלקינו בכפלים; לבד שהננו נרדפים עד צואר; לבד מה שדמינו נשפכים במים המגרים ארצה ואין אנו מוצאים בנפשנו דרך איה להנחם, אפלו נחם מועט, על כל הדם היקר והאהוב, דם בנינו ואחינו היקרים, הלב נעשה יצוק כמו אבן, המוח כמטיל עופרת, ואיננו יודעים כי-אם להתרגש, להתקצף, לכעס ולשנא, אוי מה היה לנו, "בת עמי לאכזר פיענים במדבר" (איכה ד, ג) - לבד זה, המשטמה הפללית הסוככת אותנו מעברים מהמון רב, הבז והשפלות הפנימית המבצבצת אפלו מתוך לבם של אותם הנדדים לשברנו והאומרים שראוי לרחם עלינו, הם השפילו את רוחנו כל-כך עד שגם אנתנו אין אנו יכולים להסתכל על עצמנו כי-אם בעין של זעם, של חשד ושל השפלה, כאלו אנתנו, רק אנתנו הננו הרעים והחטאים, הסכלים והחשוכים מכל העם אשר על פני האדמה, אוי ואלליו!

הרע נחשו אכזר
כפול אמתה
מה?

לבדי

בלם נשא הרוח, בלם סחף האור,
 שירה חדשה את-בקר מניחם הרנינה;
 ואני, גוזל רד, נשתפחתי מלב
 תחת פנפי השכינה.

אל תשמע בני, דוד שמעוני

אל תשמע, בני, אל מוסר אב
 ולתורת אם אל און תט,
 כי מוסר אב הוא: "קו לקו..."
 ותורת אם: "לאט, לאט..."
 וסופת-אביב דוברת כן:
 "הקשיבה, איש, לשיר הבן!

לשיר הבן ולשיר הבין,
 הבא בעד ערפל עב?
 ודרס לך שביל, וסורה מן
 הדרך, הלה בה האב,
 כי למה תחטא אל הדור,
 דור עתיד רחוק מוצף-אור!

בלילה קר, בליל אדר,
 בישון האם, בישון האב,
 התשמע, איך הרוח שר
 את שיר הבן, שיר גיל וקרוב?
 בלילה קר, בליל אדר,
 הקשיבה, איך האביב שר!

כפי השו"ס - כרך א'

בדד, בדד נשארתי, והשכינה אף-היא
 פנו? מינה השבורה על-ראשי הרעידה.
 דע לבי את-לבה: חרד חרדה עלי,
 על-בנה, על-יחידה.

כבר נתגרשה מכל-הזויות, רק-עוד
 פנת סתר שוממה וקטנה נשארה –
 בית-המדרש – ותתכס בצל, ואהי
 עמה נחד בצרה.

וכשפלה לבדי לחלון, לאור,
 וכשצר-לי המקום מתחת לכנפה –
 כבשה ראשה בכתפי, ודמעתה על-דף
 גמרתי נטפה.

חרש בכתה עלי ותתרפק עלי,
 וכמו שכה בכנפה השבורה בעדי:
 "בלם נשא הרוח, בלם פרחו להם,
 ואותר לבדי, לבדי..."

וכעין סיום של-קינה עתיקה מאד,
 וכעין תפלה, בקשה וחרדה כאחת,
 שמעה אנוי בבכייה המרישית ההיא
 ובדמעה ההיא הרוחת –

תמוז, תרס"ב.

לתוכן העניינים

לדף הראשי של פרויקט בן-יהודה